

Прочетете внимателно фрагмента и отговорете на въпросите:

Дядо Руси Сапунджията имаше обичай да си седи във на пейката под бялата стена на къщата си, да си дреме там на слънце или да гледа Балкана насреща. Докато повечето селяни бяха навлекли вече френски дрехи, дядо Руси носеше още сиви потури и червен пояс. Лятно време пък ходеше по хубави бели ръкави, които напомняха занаята му и сякаш хвалеха сапуна, който правеше. Но сега, когато той едва сварваше да свърже двата края, никой не беше го чул да се оплаче, и все тъй чисти и бели като сняг бяха ръкавите му, и все тъй намираще време да си почива във на пейката – като едно време.

Тъй си стоеше дядо Руси и тая пролет и си мислеше кое от всичко туй, що се приказва из село, може да е истина и кое не. На женски приказки той не вярваше, но сам беше забелязал, че всяка сутрин чорбаджиите се събират на Черковното кафене и нещо загрижено си шепнат. А в туй време заптиетата¹ седяха в двора на конака² намръщени, зли, държаха пушките си в ръце и конете им ги чакаха оседлани. Ставаше нещо, готвеше се нещо, но где, от кого?... Не че дядо Руси не знаеше съвсем какво се готви. Той знаеше, че идат тежки дни, че се задава буря, и то не каква да е буря, а хала – когато небето трещи и светкавици лъкатушат, като че падат змейове, когато пред облаците хвърчат орли и ги водят. Тогава може да падне град като камъни и нищо здраво да не остане. Дядо Руси само не знаеше дали бурята щеше да заобиколи наблизко, или щеше да удари и тяхното село.

И друго нещо беше забелязал дядо Руси. Под същата бяла стена, под която той си седеше, беше общарското дюкянче на Милуша, сина му. Там вечер дохождаха млади хора. Дядо Руси не виждаше нищо лошо в това. "Млади хора са – мислеше си той, - на един ум са, защо да не се събират?" Тъй си мислеше той във на пейката си. Веднъж, като се прибра в къщи, дядо Руси мина покрай стаята, където всяка вечер Милуш с гостите си стояха там до петлено време и или мълчаха като мъртви, или пееха тъй, че керемиди падаха от къщата. Той се спря пред вратата и погледна през ключалковата дупка. Погледна и изтръпна: сред стаята стоеше Милуш с хайдушка премяна, с високи бели навои и с кръстосани черни върви на тях. На главата му калпак с лъвче, в ръцете му сабя. Зад него други младежи играят талим³ с пушки, трети, наклекали до огъня, леят куршуми. Дядо Руси разбра всичко. Сутринта той седна пак на пейката, погледна Балкана и се усмихна. "Знаел си всичко – искаше да каже, - а мълчиш!"

Ясно виждаше дядо Руси някъде отива работата. И се страхуваше, и се радваше. А инак всичко си вървеше по старому. Балканът се разхубавил, слънце, бели облаци се спрели, като кули. Гъста и тежка зеленината на овошките, някъде над сухите дувари се синее люляк или висят жълти кичури на цъфнал салкъм. Боси момичета пробягват от порта до порта и на главите им са закичени червени лалета. Топло е, хубаво е. Тъй е винаги, когато има нещо да се случи.

Появиха се и поличби. В Белизненската махала една крава беше родила теле с две глави. Една вечер месецът, както беше се издигнал бял и чист, изведнъж потъмня и стана червен като кръв... Дядо Руси беше спокоен. "Всяко нещо – мислеше си той – има и opak, и лице. Ако поличбите значат за едни лошо, за други значат добро. Добро за българи, лошо за турци."

(По Йордан Йовков)

---

¹ турски стражари

² полицейско управление, кметство;

³ Военно обучение, упражнения

№	Тестови задачи	Точки	Точки
1.	<p>Отговорете с ДА или НЕ.</p> <p>А. Според текста дядо Руси живее в планинско село. ДА/НЕ</p> <p>Б. Според текста синът на дядо Руси продължава занаята на баща си. ДА/НЕ</p> <p>В. Според текста дядо Руси не обича когато младежите се събират у дома му. ДА/НЕ</p> <p>Г. Според текста дядо Руси е против възможните промени в живота на българите. ДА/НЕ</p> <p>Д. В текста ясно личи, че българите се готвят за въстание. ДА/НЕ</p>	<p>L\0\1\2\3\4\5</p>	<p>L\0\1\2\3\4\5</p>
2.	<p>Открийте в текста и запишете три детайла, които доказват, че събитията в текста стават в края на Българското Възраждане.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L\0\1\2\3</p>	<p>L\0\1\2\3</p>
3.	<p>Тълкувайте с едно изречение или синонимен израз значението на подчертаните в текста думи и изрази:</p> <p><i>френски дрехи</i> _____</p> <p>_____</p> <p><i>едва сварваше да свърже двата края</i> _____</p> <p>_____</p> <p><i>като едно време</i> _____</p> <p>_____</p> <p><i>до петлено време</i> _____</p> <p>_____</p>	<p>L\0\1\2\3\4\5\6</p>	<p>L\0\1\2\3\4\5\6</p>

	<p><i>накъде отива работата</i> _____</p> <p>_____</p> <p><i>всичко си вървеше по старому</i> _____</p> <p>_____</p>		
4.	<p>Отговорете на въпроса, като заградите буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?</p> <p>А. повествование и описание;</p> <p>Б. повествование и разсъждение;</p> <p>В. описание и повествование;</p> <p>Г. разсъждение и описание.</p>	L\0\ 1	L\0\ 1
5.	<p>А. Открийте в текста и запишете примери на 3 сравнения.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Б. Определете кой вид тропи са следните словосъчетания:</p> <p>Гъста и тежка зеленината _____</p> <p>жълти кичури на цъфнал салкъм _____</p>	L\0\ 1\2\ 3	L\0\ 1\2\ 3
6.	<p>Озаглавете текста, като назовете темата му или основната мисъл, и запишете заглавието.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L\0\ 1\2	L\0\ 1\2
7.	<p>Резюмирайте с 2 – 4 изречения с какви образи авторът изгражда представата на дядо Руси за предстоящите събития.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L\0\ 1 L\0\ 1 L\0\ 1	L\0\ 1 L\0\ 1 L\0\ 1

8.	Коментирайте смисъла на следната фраза от текста и запишете своето аргументирано мнение с 2 – 4 изречения. <u>Сутринта той седна пак на пейката, погледна Балкана и се усмихна:"Знаел си всичко - искаше да каже, - а мълчиш!"</u>	L\0\1\2\3 L\0\1 L\0\1	L\0\1\2\3 L\0\1 L\0\1
9.	Вместо точки запишете информацията за Априлското въстание: Въстанието избухва в _____ година в град _____. Оттам се изпраща «Кърваво писмо» с известие за началото на Априлското въстание до Георги Бенковски в град Панагюрище. Авторът на „Кърваво писмо” е _____. Априлското въстание е жестоко потушено от турските власти.	L\0\1\2\3	L\0\1\2\3
10.	Отговорете на въпроса, като заградите буквите на верни отговори. 1. Кое не е вярно в информацията за решенията на Оборищкото събрание, споменато в «Кървавовото писмо»? А. Обявява се началото на въстанието на 1 май Б. За главнокомандващ с неограничени права назначен Георги Бенковски. В. Допуска се убиването и подпалването на къщите на мирните турци, както и ограбването на имота им. Г. Определени са 6 революционни окръга Панагюрище, Копривщица, Карлово, Перушица, Брацигово, Батак. 2. Кое не е вярно от следната информация за „Кърваво писмо”? А. Адресирано е към Георги Бенковски Б. Написано с кръвта на повстанците В. Началото на въстание в Копривщица се съпровожда с ритуална празничност и въодушевlenie. Г. Писмото призовава да започне общобългарско въстание	L\0\1\2 L\0\1	L\0\1\2 L\0\1

[illegible]

13.	<p>Трансформирайте и запишете даденото изречение в приказно наклонение:</p> <p>Той се спря пред вратата, погледна през ключалковата дупка и изтръпна: сред стаята стоеше Милуш с хайдушка премяна, зад него други младежи играят талим⁴ с пушки, трети леят куршуми ...</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L\0\ 1\2\ 3\4\ 5\6 L\0\ 1	L\0\ 1\2\ 3\4\ 5\6 L\0\ 1
14.	<p>Запишете следните съществителни: обичай, сутрин, кон</p> <p>А. в мн. число:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>В. в съчетание с числителното 2 (като го запишеш с букви)</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L\0\ 1\2\ 3 L\0\ 1\2\ 3	L\0\ 1\2\ 3 L\0\ 1\2\ 3
15.	<p>Запишете по един пример на глаголните времена, които се срещат в текста:</p> <p>Сегашно _____</p> <p>Минало свършено _____</p> <p>Минало несвършено _____</p> <p>Минало неопределено _____</p> <p>Бъдеще в миналото _____</p> <p>Минало предварително _____</p>	L\0\ 1\2\ 3\4\ 5\6	L\0\ 1\2\ 3\4\ 5\6

16.	<p>Запишете този откъс като разказ на дядо Руси пред съседа му, без да използвате диалог.</p> <p>Дядо Руси позна главата на Милуш още от първата върлина. Щеше да извика, но преглътна сълзите си, свърза се. Мина покрай всичките глави, изглежда ги, обърна се и погледна пашата със студени и спокойни очи.</p> <p>- Познаваш ли ги? – попита го пашата.</p> <p>- Не, аго, никого не познавам.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L\0\1\2\3\4 L\0\1 L\0\1 L\0\1	L\0\1\2\3\4 L\0\1 L\0\1 L\0\1										
17.	<p>Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>Тъй си стоеше дядо Руси и тая пролет и си мислеше кое от всичко туй, що се приказва из село, може да е истина и кое не. Това изречение е _____ (<i>сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено</i>) и се състои от _____ (<i>две, три, четири, пет, шест</i>) прости изречения.</p>	L\0\1 L\0\1	L\0\1 L\0\1										
18.	<p>Свържете със стрелки творбата и нейния жанр.</p> <table><tr><td>„Железният светилник”</td><td>разказ</td></tr><tr><td>„Една българка”</td><td>поема</td></tr><tr><td>„Кочо”</td><td>роман</td></tr><tr><td>„Хаджи Димитър”</td><td>ода</td></tr><tr><td>„Изворът на Белоногата</td><td>балада</td></tr></table>	„Железният светилник”	разказ	„Една българка”	поема	„Кочо”	роман	„Хаджи Димитър”	ода	„Изворът на Белоногата	балада	L\0\1\2\3\4\5	L\0\1\2\3\4\5
„Железният светилник”	разказ												
„Една българка”	поема												
„Кочо”	роман												
„Хаджи Димитър”	ода												
„Изворът на Белоногата	балада												
19.	<p>А. Запишете в първата графа на таблицата <u>3 заглавия</u> от българската литература, посветени на национално-освободителната борба на българите, включително Априлското въстание.</p> <p>Б. Посочете в съответната графа <u>автора</u> на творбата.</p> <table><tr><th>Заглавие</th><th>Автор</th></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr></table>	Заглавие	Автор							L\0\1\2\3 L\0\1\2\3	L\0\1\2\3 L\0\1\2\3		
Заглавие	Автор												

[illegible]

